

Notă de argumentare

a respingerii demersului Consiliului științific specializat D 554.01-22-23 din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova cu privire la confirmarea titlului științific de doctor în drept doamnei BANU Marcela în urma susținerii tezei „Iresponsabilitatea penală”, specialitatea 554.01. Drept penal și execuțional penal

La examinarea demersului Consiliului științific specializat D 554.01-22-23 din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova cu privire la confirmarea titlului științific de doctor în drept doamnei BANU Marcela, membrilor Comisiei de experți în științe juridic, politice, militare și informații a fost adus la cunoștință faptul că dosarul este examinat repetat după Decizia Consiliului de conducere al ANACEC nr. 9 din 20 decembrie 2024 de respingere a confirmării titlului științific.

În cadrul ședinței Comisiei de experți din 24 iunie 2025 în rezultatul examinării tezei de doctorat a dnei BANU Marcela cu titlul „Iresponsabilitatea penală” s-a constatat:

1. În urma analizei Răspunsului la Nota de argumentare a ANACEC de respingere a confirmării titlului științific dnei Banu Marcela (anexă la Decizia Consiliului de conducere al ANACEC nr. 9 din 20 decembrie 2024) s-a remarcat că la înlăturarea obiecției privind *existența preluărilor de text fără a fi făcute referințe la sursă sau autor, preluărilor cuvânt cu cuvânt împreună cu citările din sursele primare*, s-a operat **cu sinonime, distorsionări de propoziții, înlocuiri de cuvinte** care, nicidecum nu pot fi considerate ca „luare în calcul a obiecțiilor/recomandărilor” și nu a fost posibil de stabilit cu certitudine dacă preluările au fost excluse.

Drept argument sunt expuse unele exemple din Răspunsul la Nota de argumentare a ANACEC de respingere a confirmării titlului științific dnei Banu Marcela (anexă la Decizia Consiliului de conducere al ANACEC nr. 9 din 20 decembrie 2024), după cum urmează:

Obiecții din Nota de argumentare a ANACEC de respingere a confirmării titlului științific dnei Banu Marcela (anexă la Decizia CC al ANACEC nr. 9 din 20.12.2024)	Sursa de unde a fost preluat textul	Nota privind realizarea /înlăturarea obiecției din varianta tezei susținută la 3 mai 2025 https://anacec.md/files/Banu-teza1.pdf
	BOTNARU, Stela, BURAVCENCO, Iulia. Conceptul responsabilității reduse în legislația Republicii Moldova și a altor state . In: <i>Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale)</i> , 2009, nr. 8(28), pp. 93-96. ISSN 1814-3199	
Este important a sublinia faptul că instanțele de judecată au luat în considerare și până acum posibilitatea redusă, însă existentă a persoanei de a-și da seama de caracterul prejudiciabil al faptelor sale, precum și de consecințele care pot surveni în urma	Este important a sublinia că instanțele de judecată au luat în considerație și până acum posibilitatea redusă, însă existentă, a persoanei de a-și da seama de caracterul prejudiciabil al faptelor sale, precum și de consecințele care pot surveni în urma săvârșirii acestora.	Este relevant de menționat că instanțele de judecată au ținut cont anterior de posibilitatea, deși limitată, ca o persoană să conștientizeze caracterul dăunător al acțiunilor sale și să prevadă eventualele consecințe care ar putea rezulta din comiterea acestora

săvârșirii acestora.		
Astfel, responsabilitatea penală limitată este un concept care, din punct de vedere tactic, se află între responsabilitate și iresponsabilitate . În opinia noastră, însă, în mod normativ acest fapt nu este în asemenea manieră materializat pe deplin și adecvat legislativ.	Responsabilitatea penală limitată este un concept care, din punct de vedere tactic, se află între responsabilitate și iresponsabilitate . Însă, din punct de vedere legislativ, nu este așa.	Prin urmare, responsabilitatea penală limitată reprezintă un concept care, din perspectiva tacticii, se situează între responsabilitate și iresponsabilitate. Cu toate acestea, în opinia noastră, acest aspect nu este reglementat în mod complet și corespunzător în cadrul legislativ.
Această responsabilitate redusă sau limitată este reglementată în alte legislații penale contemporane (după cum am menționat anterior, CP al Germaniei, CP al Federației Ruse, CP al Poloniei): CP al Franței, CP al Elveției, CP al Italiei, CP al Ucrainei, CP al Japoniei, CP al Danemarcei etc.	Responsabilitatea redusă este reglementată și de alte legislații contemporane, cum ar fi Codurile penale: al Rusiei, al Franței, al Elveției, al Italiei, al Ucrainei, al Japoniei, al Danemarcei, al Elveției etc.	Responsabilitatea penală redusă sau limitată este reglementată într-o serie de coduri penale ale unor state contemporane, fiecare având propriile prevederi specifice în acest sens (CP al Franței, CP al Elveției, CP al Italiei, CP al Ucrainei, CP al Japoniei, CP al Danemarcei etc.)
	Dan Georgian. Vinovăția penală: concept și caracterizare . Teză de doctor în drept. Chișinău, 2016. Conducător științific – Mariș A. p. 29	
Raportarea persoanei la rândul său a persoanei la realitatea obiectivă în procesul de activitate este nu numai conturarea acestei lumi înconjurătoare, nu numai în reflectarea asupra ei, dar și atribuirea comportamentului său uman la anumite tipare și realități.	De altfel, raportarea persoanei la realitatea obiectivă în procesul de activitate este nu numai conturarea lumii înconjurătoare, nu numai reflectarea asupra ei, dar și atribuirea comportamentului uman la anumite tipare și realități.	Raportarea unei persoane la realitatea obiectivă în cadrul activității sale presupune nu doar conturarea lumii înconjurătoare și reflectarea asupra acesteia, ci și asocierea comportamentului său uman cu anumite modele.
Preluare cuvânt cu cuvânt împreună cu citarea	Chiperi Nadejda. Particularitățile psihologice ale copiilor cu dizabilități mintale ușoare din perspectiva diverselor modele de educație . Teză de doctor în psihologie, Chișinău, 2015 p. 20-21	
Pe plan mondial, subliniază Gh. Radu [144], este acceptată de majoritatea cercetătorilor și practicienilor următoarea clasificare a deficienței mintale: • deficiență mintală profundă C.I. 0- 20/25 (aproximativ 1-2% din numărul persoanelor cu retard mintal);	Pe plan mondial, subliniază Gh. Radu [122], este acceptată de majoritatea cercetătorilor și practicienilor următoarea clasificare a deficienței mintale: deficiență mintală profundă C.I. 0- 20/25 (aproximativ 1-2% din numărul persoanelor cu retard mintal); deficiență mintală severă C.I. 20/25-35;	Pe plan internațional, după cum a specificat Gh. Radu [206], dar și majoritatea cercetătorilor și practicienilor acceptă următoarea clasificare a deficienței mintale: 1. Deficiență mintală profundă, cu coeficient de inteligență (C.I.) între 0 și 20/25, care afectează aproximativ 1-2% din persoanele cu retard

• deficiență mintală severă C.I. 20/25-35 (aproximativ 3-4% din persoanele care prezintă retard mintal); • deficiență mintală moderată C.I. 35-50/55 (aproximativ 10% din persoanele care prezintă retard mintal); - deficiență mintală ușoară C.I. 50/55-70/75 (aproximativ 85% din persoanele care prezintă retard mintal).	(aproximativ 3-4% din persoanele care prezintă retard mintal); deficiență mintală moderată C.I. 35-50/55 (aproximativ 10% din persoanele care prezintă retard mintal); deficiență mintală ușoară C.I. 50/55-70/75 (aproximativ 85% din persoanele care prezintă retard mintal).	mintal; 2. Deficiență mintală severă, cu C.I. între 20/25 și 35, reprezentând aproximativ 3-4% din persoanele cu retard mintal; 3. Deficiență mintală moderată, cu C.I. între 35 și 50/55, care afectează aproximativ 10% din persoanele cu retard mintal; 4. Deficiență mintală ușoară, cu C.I. între 50/55 și 70/75, care este prezentă la aproximativ 85% dintre persoanele cu retard mintal.
Nu este citat autorul de unde s-a preluat	Bolnavul psihic În fața Justiției (unibuc.ro) Bolnavul psihic în fața Justiției, Marius Daniel Gangal În: ANALELE Universității București. Drept. - / 2000	
Analizând la modul general bolnavul psihic, și dacă ne referim la pericolul pe care îl prezintă pentru societate și a unei bune orientări la necesitatea asupra acestuia a expertizelor medico-legale psihiatrice, putem sublinia, cu specific infrațional, următoarele aspecte: 1) un potențial mare infractogen, care se explică prin trăsăturile de caracter ce se expune în diversele tulburări de comportament și care conturează personalitatea deosebită a acestor indivizi; lipsa de corelație între orientarea caracterului și pornirile temperamentale, dematurare a afectivității și voințe, insuficiența inhibiției interne – stau la baza acestor trăsături; 2) comportamentul social periculos polivalent, care este legat de instabilitatea, neadaptabilitatea permanentă ce caracterizează personalitatea patologică deosebită a acestor indivizi; 3) spontaneitatea, actele antisociale fiind săvârșite, în cea mai mare parte a cazurilor, fără o pregătire deosebită, fără o asigurare pentru „reușita” lor;	Privind în general bolnavul psihic, referindu-ne la pericolul pe care-l prezintă pentru societate și deci la necesitatea unei bune orientări a expertizelor medico-legale psihiatrice asupra acestuia, putem sublinia ca specific infrațional următoarele aspecte^[6]: 1. un mare potențial infractogen, ce se explică prin trăsăturile de caracter ce se reflectă în multiplele tulburări de comportament și care conturează personalitatea deosebită a acestor indivizi. Lipsa de corelație între orientarea caracterului și pornirile temperamentale, nematurarea afectivității și voinței, insuficiența inhibiției interne, stau la baza acestor trăsături. 2. comportament antisocial polivalent, ce este legat de instabilitatea, neadaptabilitatea permanentă ce caracterizează personalitatea patologică deosebită a acestor indivizi. 3. spontaneitatea , actele antisociale fiind săvârșite, în cea mai mare parte a cazurilor, fără o pregătire deosebită, fără o	Privind în ansamblu persoana cu afecțiuni psihice și luând în considerare pericolul pe care îl poate reprezenta pentru societate, precum și necesitatea unei abordări adecvate prin intermediul expertizelor medico-legale psihiatrice, se pot sublinia, în mod specific pentru sfera infrațională, următoarele aspecte: 1. Un potențial infrațional considerabil, determinat de trăsăturile de caracter evidente în diversele tulburări de comportament, care formează o personalitate distinctivă a acestor indivizi; dezechilibrul dintre orientările caracteriale și impulsurile temperamentale, precum și lipsa unei maturizări adecvate a afectivității și voinței, alături de insuficiența inhibiției interne, constituie, fundamentele acestor trăsături; 2. Un comportament social periculos și polivalent, asociat cu instabilitatea și imposibilitatea de a se adapta constant, caracteristice personalității patologice a acestor indivizi; 3. Spontaneitatea, acțiunile antisociale fiind comise, în majoritatea cazurilor, fără o pregătire prealabilă, fără asigurarea unei „reșite”

4) comiterea unor acte de o deosebită periculozitate, legată de dezinhibarea și prevenirea instructiv-evoluțională, răutatea și agresivitatea; 5) îmbinarea dintre această dizarmonie a personalității cu narcomania sau beția. În aprecierea evoluției bolnavului psihic, se poate constata sau decela un cumul medico-legale de tendințe specifice deficitul sentimentului moral-social sau tendința de a face rău; • în fața unor pericole personalitatea are tendință de bravare, tendință care se caracterizează perioada postinfracțională pentru a-și scoate în evidență, tendință care scoate în evidență personalitatea; 6) simularea sau la etapa postinfracționale este tendința de simulare; • îndărătnicia, neadaptabilitatea, întreținută de condiții favorabile de mediu în care au apărut actele antisociale, uneori consecințele relaxării supravegherii, înăsprii acesteia în cadrul măsurilor represive explică recidivismul; 7) malignitatea activității infracționale. După cum s-a menționat mai înainte, deducem periculozitatea socială deosebită pe care infractorul denotă sau o prezintă tulburări psihice, acest fapt scoate în evidență încă odată în plus necesitatea existenței și rolul deosebit pe care îl joacă în depistarea psihopaților, precum și existența în legislația statului a măsurilor de siguranță cu caracter medical.	asigurare pentru “reușita” lor. 4. comiterea unor acte de o deosebită periculozitate, legată de dezinhibarea și perversitatea instructiv-evoluțională, răutatea și mai ales agresivitatea. 5. îmbinarea dintre această dizarmonie a personalității cu narcomania sau beția. În aprecierea evoluției bolnavului psihic am putea decela o suită de tendințe specifice, medico-legale^[7]: • tendința de a face rău, deficitul sentimentelor moral-social; • tendința de bravare în fața unor pericole – pentru a-și scoate în evidență personalitatea, tendință ce caracterizează perioada postinfracțională; • simularea sau tendința de simulare în etapa postinfracțională; • îndărătnicia, neadaptabilitatea întreținută de condiții favorabile de mediu în care au apărut actele antisociale, uneori consecințe fie ale relaxării supravegherii, fie ale înăsprii acesteia, în cadrul măsurilor represive, explică recidivismul; • malignitatea activității infracționale. Din cele expuse până acum, reiese periculozitatea socială deosebită a infractorului cu tulburări psihice, fapt care scoate în evidență odată în plus necesitatea existenței și rolul deosebit pe care îl joacă în depistarea psihopaților, a comisiilor de expertiză medico-legală psihiatrică, precum și existența în legislația noastră a măsurilor de siguranță cu caracter medical.	sigure; 4. Comiterea unor acte cu un grad ridicat de periculozitate, legate de dezinhibarea comportamentului și lipsa unui proces instructiv-evoluțional corespunzător, însoțite de răutate și agresivitate; 5. Combinarea acestei dizarmonii a personalității cu narcomania sau abuzul de alcool. În evaluarea evoluției unui pacient psihic, se pot observa tendințe medico-legale caracteristice, cum ar fi deficitul sentimentelor moral-social sau tendința de a provoca rău. În fața pericolelor, personalitatea poate manifesta o atitudine de bravură, iar această tendință este evidentă în perioada post-infracțională, atunci când individul încearcă să-și evidentieze personalitatea. De asemenea, în stadiul post-infracțional, poate apărea tendința de simulare a stării, iar încăpățânarea și neadaptabilitatea pot fi menținute de condițiile favorabile de mediu în care au avut loc actele antisociale. Relaxarea supravegherii, precum și înăsprirea acesteia în cadrul măsurilor represive, pot explica recidivismul și malignitatea comportamentului infracțional.
---	---	--

	Cauze de excludere a raspunderii penale potrivit statutului curtii criminale internationale referat (Qreferat.com)	
Intoxicația ca stare este una anormală în care se găsește o persoană din cauza intoxicației cu substanțe excitante sau narcotice, care au ca efect paralizarea energiei fizice și tulburarea facultăților psihice. Forma de intoxicație, care constituie o cauză de înlăturare a răspunderii penale, este intoxicația accidentală cu totul neprevăzută de autorul faptei și absolut independentă de voința sa și completă. Pentru a primi semnificație juridică conform art. 31 lit. b), trebuie să fie îndeplinite cumulativ următoarele condiții: • persoana trebuie să se afle, în momentul săvârșirii infracțiunii, în stare de intoxicație, deoarece în acel moment persoana nu trebuie să aibă reprezentarea caracterului ilicit ori natura faptelor sale și puterea de a le dirija potrivit cerințelor legii; • starea de intoxicație să fi fost accidentală și completă; aceasta rezultă din cerința textului care exclude situația în care persoana a ajuns în această stare în mod voluntar, prevăzând sau trebuind să prevadă riscul comiterii unei infracțiuni internaționale în această stare. În consecință, persoana a ajuns într-o stare independent de voința sa, fără să fi avut posibilitatea de a prevedea o asemenea situație, iar intoxicația să fi fost completă, lipsind persoana de capacitatea de a înțelege și de a-și dirija voința;	Starea de intoxicatie este o stare anormala in care se gaseste o persoana din cauza intoxicatiei cu substante excitante sau narcotice, care au ca efect paralizarea energiei fizice si tulburarea facultatilor psihice. Forma de intoxicatie, care constituie o cauza de inlaturare a raspunderii penale, este intoxicatia accidentală cu totul neprevazuta de autorul faptei si absolut independenta de vointa sa si completa. Pentru a primi semnificatie juridica conform articolului 31 litera b, trebuie sa fie indeplinite cumulativ urmatoarele condiții: persoana trebuie sa se afle, in momentul savarsirii infractiunii, in stare de intoxicatie, deoarece in acel moment persoana nu trebuie sa aiba reprezentarea caracterului ilicit ori natura faptelor sale si puterea de a le dirija potrivit cerintelor legii; starea de intoxicatie sa fi fost accidentală si completa. Aceasta rezulta din cerinta textului care exclude situatia in care persoana a ajuns in aceasta stare in mod voluntar, prevazand sau trebuind sa prevada riscul comiterii unei infractiuni internationale in aceasta stare. In consecinta, persoana a ajuns intr-o stare independent de vointa sa, fara sa fi avut posibilitatea de a prevedea o asemenea situatie, iar intoxicatia sa fi fost completa, lipsind persoana de capacitatea de a intelege si de a-si dirija vointa;	Intoxicația este o stare anormală în care este o persoană anume din cauza consumului de substanțe stimulante sau narcotice, care paralizează energia fizică și afectează facultățile psihice. Intoxicația care cauzează exonerarea de răspundere penală este cea accidentală, neprevăzută de autor și complet independentă de voința acestuia (Tabelul 6.1. Date statistice privind persoanele dependente de alcool și substanțe narcotice, pentru perioada 2010/2018, în Republica Moldova [sursa: http://www.statistica.md/]). Conform art. 31 lit. b), pentru ca intoxicația să aibă semnificație juridică, trebuie să fie îndeplinite cumulativ următoarele condiții: 1. Persoana trebuie să se afle în stare de intoxicație în momentul comiterii infracțiunii, astfel încât să nu poată înțelege caracterul ilegal sau natura faptelor sale și să nu poată controla acțiunile sale conform cerințelor legii. 2. Starea de intoxicație trebuie să fi fost accidentală și completă, adică persoana nu a ajuns 87 în această stare din voința sa și nu a putut prevedea riscul de a comite o infracțiune internațională în această stare. Astfel, intoxicația a fost completă și a lipsit persoana de capacitatea de a înțelege și a controla acțiunile sale.

2. Referitor la conținutul lucrării Comisia de experți a constatat:

- Ipoteza cercetării nu este formulată corect, unele obiective includ analiza unor aspecte distincte ale tezei, dar de fapt analiza este o metodă de cercetare, nefiind posibil de o cataloga ca obiectiv;
- La pag.119 s-a atestat o afirmație eronată - *Expertiza psihologică judiciară este efectuată de ofițerul de urmărire penală...*, deoarece atât conform Codului de Procedură Penală al Republicii Moldova, dar și Codului de Procedură Penală al României prevede în mod expres efectuarea expertizelor de către experți.
- Paragraful 3.3 nu se referă în mod exact de fapt la tema tezei;
- Paragraful 3.4.1 este expus narativ și nu se referă la specialitatea științifică indicată în titlul tezei;
- Concluziile la capitole 1 și 2 nu reflectă toate problematicile abordate în conținutul lor;
- Nu este locul jurisprudenței naționale în „Recomandări”;
- Datele statistice precum și alte informații expuse în anexe nu sunt relevante, sunt inutile, nefiind explorate în conținutul tezei, cu alte cuvinte sunt separate de textul de bază;
- Paragraful 2.2.2 nu are nici o explicare, deoarece conține câteva fraze care nu au nicio legătură între ele și nu reflectă nimic din titlul - *Legătura dintre iresponsabilitate penală și alte cauze care elimină caracterul penal al faptei*.
- Paragraful 2.5 - *Problema săvârșirii contravențiilor în stare de iresponsabilitate* se înscrie la altă specialitate științifică - 552.07. *Drept contravențional*.
- Conținutul paragrafului 2.6 nu corespunde practic cu denumirea;
- Așa numita formulă a forței emoțiilor nu are o fundamentare teoretică și în principiu nu este clară; aspectele comparative lipsesc cu desăvârșire;
- Pct. 9 din *Concluziile generale* demonstrează că autorul confundă garanțiile procedurale ale justiției penale și exigențele CtEDO cu privire la calitatea legii materiale (din art.7 CEDO (pag.162);
- Propunerea privind includerea în Codul penal al RM a conceptului *de cauze de neimputabilitate* nu este fundamentată în teză;
- Nu este argumentată propunerea privind includerea în Codul penal al Republicii Moldova (cu excepția inspirației din Codul penal al României) a unui articol „40/3. Intoxicația” (pag.164);
- Propunerea unui articol nou (art. 40/1) denumit *Iresponsabilitatea* în Codul penal al Republicii Moldova nu are o finalitate logică, pentru că în Codul penal al Republicii Moldova există un articol (art. 23) cu aceeași denumire - *Iresponsabilitatea*, care de fapt ar fi o provocare pentru legislatorul nostru să admită paralelismul normativ, inadmisibil de fapt în procesul de creație normativă. În acest context este surprinzător faptul că autorul propune completarea art. 23 Cod penal cu alin.(3), fără ai schimba denumirea (a se vedea în acest sens și pct.6 de la pag.161);
- Recomandarea privind includerea unui capitol distinct în Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova (pag.164), intitulat „*Procedura penală particulară în situațiile referitoare la persoanele cu tulburări psihice care au săvârșit infracțiuni*” depășește specialitatea științifică aleasă, referindu-se la specialitatea 554.03. *Drept procesual penal*.
- Este surprinzătoare propunerea unui capitol special în Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, deși în teză se face referință destul de frecvent la articolele cuprinse în

Capitolul II al Titlului III din Partea specială al Codului de Procedură Penală **„Procedura aplicării măsurilor de constrângere cu caracter medical”**, cu alte cuvinte, atare capitol există în Codul de Procedură Penală, dar cu altă denumire.

- Au fost identificate erori în indicarea sursei citate. De exemplu la pag.57 se face referință la *Lex Cornelia*, dar cu nr. 87 în Bibliografie găsim un alt autor; De asemenea la pag.57 este indicată sursa *Cartea Românească de învățătură*, fiind iarăși indicat nr.87 din Bibliografie – evident că este încă o necoincidență. Codul Știrbey (pag.57) este citat cu nr. 43, dar în Bibliografie cu acest nr. este indicată – *Legea privind sănătatea mintală*. La pag. 60-64 pentru sursele bibliografice citate, autorul nu indică corect nr. de rând din Bibliografie. Autorul nu indică în Bibliografie numărul total de pagini la o bună parte din publicații pe care le citează;

În concluzie, Comisia de experți în științe juridice, politice, militare și informații a stabilit că lucrarea de doctorat a dnei Banu Marcela nu conține polemică științifică, nu conține practică judiciară, nu prezintă noutate și originalitate, nu conține rezultate teoretice și practice noi, nu au fost luate în considerare obiecțiile înaintate în Nota de argumentare a ANACEC de respingere a confirmării titlului științific dnei Banu Marcela (anexă la Decizia Consiliului de conducere al ANACEC nr. 9 din 20 decembrie 2024) și nu corespunde rigorilor înaintate față de o teză de doctorat.